

УДК 330.341.1



*С.А. ВОЛОДІН, доктор економічних наук,
член-кореспондент НААН
Інститут інноваційного провайдингу*

Концептуальні засади платформи «Агротехнополіс» інноваційно-інвестиційного розвитку наукоємної аграрної сфери

Постановка проблеми. Сучасний стан економіки України зумовлює необхідність створення умов для прискореного розвитку на інноваційній основі, яка передбачає реалізацію інтелектуального потенціалу нації, запровадження прогресивних методів та інструментів модернізації виробництва, зниження його ресурсоемності й енергозалежності. В провідних країнах інноваційна модель ґрунтується на основі протекціоністської державної інноваційної політики, на інноваційному потенціалі науки, інфраструктури наукоємного ринку та інноваційній спроможності агропромислового виробництва. При цьому саме інфраструктурна складова є визначальною в побудові ринкової інноваційної економіки, яка утворює трансферний механізм руху інновацій від науки у виробництво, що забезпечує його ефективність, стимулює суб'єктів господарювання до запровадження економічно привабливих розробок з метою збільшення частки доданої вартості в кінцевій продукції.

Особливо гостро ці проблеми стоять в аграрному секторі економіки. Незважаючи на загальнодержавну кризу, останніми роками аграрна галузь є найбільш бюджетоутворювальною, обсяг виробництва продукції сіль-

ського господарства неухильно зростає. Проте рівень технологічного забезпечення в ній не відповідає сучасним вимогам. Курс на підвищення конкурентоспроможності агропромислового виробництва за рахунок впровадження інноваційних технологій потребує ринково орієнтовану систему наукових досліджень, модернізації експериментально-виробничої бази за рахунок інвестицій та ефективного механізму комерціалізації науково-технічної продукції.

Отже, необхідні кардинальні зміни в системі функціонування й розвитку аграрної науки. Вітчизняні наукові установи створюють і пропонують виробництву конкурентоспроможні сорти й гібриди сільськогосподарських культур, племінні ресурси і технології. Однак останніми роками потреба в якісних селекційно-технологічних ресурсах значно збільшилася. Державна наукова та освітянська система, ослаблена недостатнім фінансуванням і слабкою експериментально-виробничою базою, не витримує конкуренції на ринку насінневих, племінних, агротехнічних ресурсів, втрачає контроль над важливими сегментами наукоємного аграрного ринку під натиском технологічних та фінансових неконтрольованих експансій. Недостатньо розвинутий маркетинг нових сортів, гібридів, порід уповільнює запрова-

© С.А. Володін, 2016

дження у виробництво вітчизняних розробок, що заміщується більш „спритними” іноземними пропозиціями. По деяких культурах, наприклад, зернових, кормових, плодкових, ягідних українські сорти мають пріоритет, а по кукурудзі, соняшнику, цукровому буряку, ріпаку, овочевих культурах вітчизняна наука значно поступається іноземним компаніям.

Проведені дослідження довели, що Академія забезпечує продовольчу безпеку України через пропозицію інноваційної продукції з часткою на вітчизняному ринку пшениці – 67%, круп’яних культур – 95, племінних тварин у молочному скотарстві – 90, свинарстві – 75% й ін. Сформовані у кожній області виставкові полігони, мережа науково-консультаційних і дорадчих послуг сільгоспвиробникам, підготовки кадрів для АПК.

Найбільший ефект від конкурентного розвитку може бути досягнутий при комплексному поєднанні можливостей та пропозицій науково-технологічного сектору аграрної економіки з підприємницьким сектором через ефективно працюючу інноваційно-інвестиційну інфраструктуру.

Як показав науковий аналіз, цьому заважає низка причин.

1. Наявна система аграрної науки діє за застарілою схемою створення й поширення наукових знань, яка не може повністю забезпечити потреби агропромислового комплексу в економічно затребуваних науково-технічних розробках з інноваційним потенціалом. Бюджетне фінансування наукових робіт одночасно недостатнє і нецілеспрямоване, внаслідок чого наявні ресурси використовуються неефективно.

2. В аграрному секторі фактично не створена інноваційна інфраструктура, яка в розвинутих країнах складається з виробничо-технологічної, фінансово-інвестиційної, інформаційно-аналітичної та експертно-консалтингової складових. Структура наукоємного ринку, що визначається діяльністю технополісів, наукових, технологічних й індустріальних парків, інноваційних центрів із трансферу технологій, інноваційно-інвестиційних бізнес-інкубаторів, інформаційно-комунікаційних мереж консалтингових та інжинірингових фірм, інституційних

державних і приватних інвесторів, розвивається дуже повільно.

3. В агропромисловому секторі економіки, як у цілому в державі, практично не діє система державного регулювання діяльності в сфері трансферу технологій, стимулювання інноваційного підприємництва й венчурного інвестування. На ринку панують не завжди високоякісні технологічні експансії, яким сприяють фінансові інструменти, яких немає в системі вітчизняної науки та її експериментальної бази.

Тому втрачаються роль і місце аграрної, в тому числі академічної, науки в науковому забезпеченні розвитку АПК на інноваційних засадах, руйнується наукова й експериментальна база, втрачаються спеціалісти, неухильно знижуються пропозиції затребуваних ринком наукових розробок, що обмежує позабюджетні фінансові фонди науково-виробничих структур. Нестача матеріально-технічних ресурсів призводить до зростаючої залежності дослідних станцій та підприємств від сторонніх агротехнічних послуг бізнес-структур, втрати фінансово-господарської спроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці інноваційно-інвестиційного розвитку з урахуванням інфраструктурної складової присвячені праці низки зарубіжних та вітчизняних авторів. Це С. Кастелс [12], Н. Миколенко [7], С. Отрі [11], Р. Смайлор [13].

Науково-практичні питання створення технологічних платформ як організаційно-економічного підґрунтя інноваційної інфраструктури вирішуються в працях таких авторів, як В. Геєць [1], М. Зубець [4], І. Маркіна [6], В. Соловійов [8], І. Уханова [10], Л. Федулова [9], С. Харічков [10].

Проте науково-організаційне й методологічне забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку НААН на концептуальних засадах інфраструктурної складової на базі агротехнологічної платформи опрацьовано не повною мірою.

Мета статті – науково-організаційне та методологічне обґрунтування концептуальних засад підвищення ефективності науково-виробничої бази НААН за рахунок створення інтегрованої з наукою підприємницької інфраструктури та її інноваційно-

інвестиційного розвитку на ринкових засадах державно-приватного партнерства.

Як показали проведені дослідження, проблему повинна розв'язати адаптована до умов сучасного ринку інтегрована з наукою трансферно-технологічна інфраструктура, яка забезпечує зв'язок науки, виробництва, комерційної ринкової мережі та може виконувати функцію платформи з регулювання й стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку наукоємної аграрної сфери.

Виклад основних результатів дослідження. В державах Європейського Союзу стимулювання та підтримка науково-технічного прогресу на інноваційній основі здійснюється за допомогою сучасного інструменту – «технологічних платформ».

Аналіз наукових джерел показав [2; 3], що технологічна платформа – це незалежне від інших партнерство, спрямоване на розвиток науково-дослідних, експериментальних і виробничих сегментів наукоємної сфери, активізацію зусиль по створенню перспективних технологій, нових продуктів (послуг), залучення для цього додаткових ринкових ресурсів.

Згідно з викладеним вище, технологічна платформа передбачає участь усіх заінтересованих сторін – науки, бізнесу, влади, суспільства. Основним завданням технологічної платформи є створення умов для виведення інноваційного продукту на внутрішній та зовнішній ринки через дослідно-технологічні роботи, експериментальне і товарне виробництво, промислову й інноваційну інфраструктуру трансферу технологій.

Технологічна платформа «Агротехнополіс» [5] утворюється за ініціативою Національної академії аграрних наук України, за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України, за участю громадських організацій АПК як формат інноваційної політики з підтримки діяльності учасників наукоємного аграрного ринку усіх форм власності, які займаються створенням новітніх технологій, виробництвом і реалізацією інноваційної продукції (селекційних матеріалів, насінневих, племінних та інших генетичних і високотехнологічних ресурсів, технічних засобів їх застосування), що забезпечують ефективність аграрного виробництва, функціональність ринкової інфра-

структури та конкурентоспроможність наукоємної й товарної продукції.

Науковцями Інституту інноваційного провайдингу розроблено місію технологічної платформи «Агротехнополіс», що відповідає європейським нормам і пріоритетам рамкової програми «Горизонт-2020».

Її створення передбачає:

забезпечення цивілізованих правил гри на наукоємному аграрному ринку в сфері створення й поширення передових технологій, освоєння виробництва та реалізації інноваційної продукції;

сприяння розвитку вітчизняної дослідно-експериментальної й виробничої бази, виведення на ринок конкурентоспроможної продукції українського походження, захист ринку від неякісних технологій і ресурсів;

створення паритетних відносин державно-приватного партнерства учасників наукоємного ринку (наукових установ, їх експериментальної бази, виробників наукоємної продукції та інших підприємств агробізнесу, консалтингових компаній, обслуговуючих підприємств і фінансових установ) у формі статутних та договірних формувань різних організаційно-правових форм, що забезпечують інноваційно-інвестиційну активність на ринку, захист інтересів сторін, мобілізацію ресурсів на пріоритетних напрямках інноваційного розвитку АПК.

Дослідження довели, що для запровадження технологічної платформи «Агротехнополіс» необхідно (рис. 1):

розробити й затвердити засади державної та міжнародної підтримки програмно-цільових умов і пріоритетних проектних напрямів платформи;

провести заходи щодо популяризації та сприйняття платформи в професійних колах наукоємного аграрного ринку, партнерському середовищі, суспільстві, створити ядро платформи, підписати меморандум дотримання її засад;

заснувати Науковий парк «Агротехнополіс» для забезпечення координації учасників із реалізації спільних проектів інноваційно-інвестиційного розвитку наукоємної аграрної сфери, розвитку інтегрованої інфраструктури з трансферу технологій в АПК та високотехнологічного аграрного виробництва.

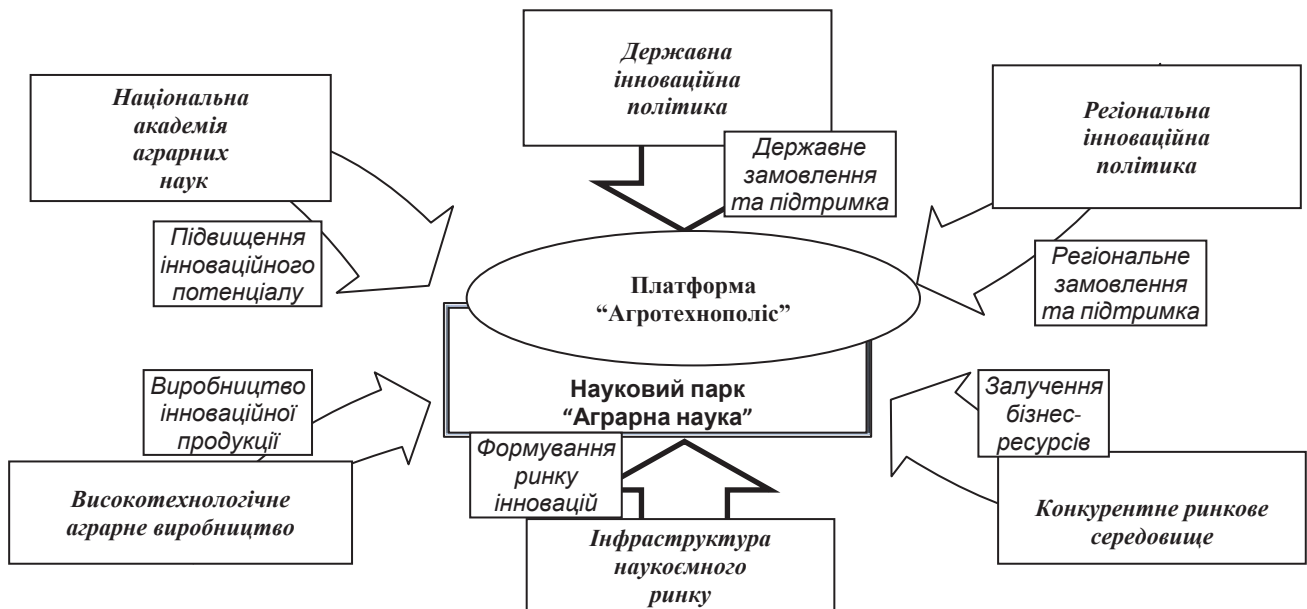


Рис. 1 Модельна база платформи

Технологічна платформа «Агротехнополіс» й інструментарій її запровадження спирається на науково-виробничу базу НААН. На нинішній час Національна академія аграрних наук України має найбільший науковий потенціал в аграрному секторі, власну експериментально-виробничу базу, входить у когорту кращих міжнародних наукових інституцій, утримує банки світового значення генетичних ресурсів рослин, тварин, штамів мікроорганізмів та ін.

Науковий аналіз показав, що відносна частка наукових робіт сучасного рівня й інноваційних пропозицій агропромислому виробництву неухильно зменшується через обмежене державне фінансування, нестачу сучасного обладнання і спеціалізованої техніки, низький приплив здібної молоді. Застаріла система створення та поширення наукових знань не може забезпечити потребу ринку в економічно затребуваних інноваційних розробках, веде до втрати ринкових сегментів, джерел самофінансування наукових установ, розвитку експериментальної бази.

В умовах обмеженого державного фінансування і ринкових викликів сьогодення Академія головним пріоритетом розвитку бачить створення дієвої системи трансферу інновацій, впровадження сучасних технологій виробництва й переробки сільгосппродукції, підприємницьких методів і способів аграрного менеджменту, створення умов для залучення інвестицій в наукоємну аграрну сферу.

Для цього прийнято Програму інноваційно-інвестиційного розвитку НААН на ринкових засадах на 2016-2020 роки (Постанова Президії НААН від 24 лютого 2016 р.), розроблену Інститутом інноваційного провайдінгу.

Реалізація Програми повинна забезпечити підвищення науково-виробничої бази НААН створенням інтегрованої з наукою підприємницької інфраструктури та її інноваційно-інвестиційного розвитку на ринкових засадах державно-приватного партнерства.

Програма ґрунтується на технологічній платформі «Агротехнополіс» і передбачає поєднання потенціалу науково-виробничої мережі Академії, включаючи об'єкти інтелектуальної власності й майнових прав, які мають комерційну цінність, із бізнес-ресурсами ринку в формі статутних і договірних спільних установ та підприємств.

Програма відповідає стратегічним напрямкам розвитку науково-технічної сфери України та її агропромислового сектору, спирається на чинне законодавство у сфері науково-технічної діяльності та експертизи, інноваційної й інвестиційної діяльності, а також діяльності в сфері трансферу технологій. Програмні положення виходять із рішень загальних зборів та Президії Академії, затверджених у 2013-2015 роках концептуальних засад і моделей реформування аграрної науки на інноваційній основі та її інноваційно-інвестиційного розвитку із застосуванням підприємницьких механізмів.

Програмою визначено, що адаптація аграрної науки та її інноваційно-інвестиційний розвиток здійснюються створенням інтегрованої з державною науково-виробничою структурою недержавної підприємницької інфраструктури, яка функціонує на ринкових засадах, забезпечує підвищення конкурентоспроможності науково-інноваційної продукції установ і підприємств НААН та їх здатність досягати результатів у бізнес-середовищі.

Інтелектуальний капітал

Венчурний капітал



Рис. 2 Інтегрована ринкова інфраструктура

Загальновідомі такі способи формування інтегрованої інфраструктури:

створюється науковий парк на основі спеціального Закону України «Про наукові парки» на засадах державно-приватного партнерства, який забезпечує поєднання інтелектуальних ресурсів науки і фінансових ресурсів бізнесу для реалізації спільних інноваційно-інвестиційних бізнес-проектів та виконує функції координаційної установи підприємницької інфраструктури НААН;

формується паркова трансферно-технологічна мережа, а саме бізнес-інкубатор, що забезпечує підготовку комерційних пропозицій і розробку стартапів наукоємного бізнесу; інноваційні трансферні центри, що надають комплекс консалтингових послуг із трансферу технологій та наукоємної продукції у форматі бізнес-проектів; науково-виробничі кластери, що

Найсприятливішою моделлю ринково-адаптованої інфраструктури, яка відповідає вимогам чинного законодавства і статутним умовам НААН, є побудова на базі та за участю науково-виробничих структур НААН Наукового парку з мережею трансферу наукоємних технологій і продукції у форматі інноваційно-інвестиційних бізнес-проектів та контрактового підприємницького механізму (рис. 2).

ведуть спільну діяльність з освоєння інноваційних технологій, виробництва й реалізації наукоємної продукції за бізнес-проектами; інтегровані промислові комплекси, що створюють правові та економічні умови для залучення інвестицій у проекти інфраструктурного розвитку експериментально-виробничої бази, а також високотехнологічні об'єкти, які посилюють фондооснащеність науково-виробничих кластерів.

Науковий парк створюється із використанням об'єктів прав установ НААН, які мають комерційну цінність, та бізнес-ресурсу аграрних підприємств й інвесторів. Науковий парк функціонує за участю та в інтересах науково-виробничих структур НААН, що визначається в статутних і договірних зобов'язаннях учасників. Механізм функціонування наукового парку передбачає дослідження, експертизу, оцінку та від-

бір науково-технічних об'єктів НААН з інноваційним потенціалом, підготовку на їх основі комерційних пропозицій, які перетворюються бізнес-інкубатором Наукового парку в стартапи наукоємного бізнесу з урахуванням інтересів і за супроводом наукових установ.

Фінансова модель передбачає створення та використання статутного й операційного фондів Наукового парку, а також формування стимулюючих інноваційних та інвестиційних фондів, що забезпечують фінансування спільних бізнес-проектів Наукового парку і комплекс супроводжувальних послуг.

Передбачаються такі форми участі наукових установ у Програмі інноваційно-інвестиційного розвитку НААН на ринкових засадах: запропонуванням об'єктів інтелектуальної власності та пропозицій спільного використання майна на договірних засадах за експертним супроводом Інституту інноваційного провайдингу щодо визначення й комерційної концесії об'єктів, які мають ринкову затребуваність і можуть бути використані для бізнес-впровадження без вилучення та втрати прав володіння (у формі сумісного використання, оренди, тимчасового використання в спецрежимі індустріальних парків й інших).

Комерційні пропозиції наукових установ використовуються як: внески в статутний фонд Наукового парку для одержання корпоративних прав і переваг щодо їх інноваційно-інвестиційного розвитку, внески в статутний фонд спільних підприємств – провайдерів проектів, що залучають інвестиції в розвиток експериментально-виробничої бази та здійснюють трансфер інновацій, об'єкти трансферу в формі стартапів наукоємного бізнесу, які реалізуються провайдерами проектів на договірних засадах в інтересах і з науково-технологічним супроводом установ та підприємств НААН.

На основі пакетів пропозицій для бізнесу від наукових установ НААН, а також їх дослідної та базової виробничої мережі формується портфель бізнес-можливостей НААН для співробітництва й розвитку в системі Наукового парку. Оцінка науково-виробничих бізнес-пропозицій формує загальний внесок засновників від науково-виробничого секто-

ру, який за квотою становить 50% у статутному фонді наукового парку.

Представлення бізнес-пропозицій науки суб'єктам інвестиційного і комерційного агробізнесу дає змогу визначити співзасновників Наукового парку, заінтересованих у реалізації інноваційно-інвестиційних бізнес-проектів на науково-виробничій базі аграрної науки. Незалежно від кількості бізнес-партнерів загальний внесок засновників від інвестиційно-комерційного сектору також становить квоту 50% у статутному фонді Наукового парку.

Таким чином, досягається паритет корпоративних прав та обов'язків представників науково-виробничого й інвестиційно-комерційного секторів співробітництва в системі спільної реалізації проектів Наукового парку. При цьому учасники від науково-виробничого сектору при підписанні установчих документів беруть на себе додаткові інноваційні зобов'язання щодо комерційного використання наданих об'єктів, а учасники від інвестиційно-комерційного сектору беруть зобов'язання щодо прямого фінансування стартапів наукоємного бізнесу, які за конкурсом пропонує Науковий парк для їх комерційного запровадження. Засновники мають пріоритетне право на провадження проектів, що відповідають їхнім інтересам. Для реалізації інших проектів залучаються партнери, які не є засновниками, на договірних умовах.

Означені умови відображаються в засновницьких документах, скликаються установчі збори, обираються органи управління Наукового парку, проводиться його держреєстрація.

Науковий парк розвиває і координує ринкову інфраструктуру, яка утворює паркову трансферно-технологічну мережу за участю наукових установ НААН, її експериментально-виробничої бази, інших учасників спільної діяльності на наукоємному аграрному ринку, інвесторів.

Публічна корпорація – Науковий парк:

Створюється на основі спеціального закону «Про наукові парки» на засадах державно-приватного партнерства;

Забезпечує управління спільними інноваційно-інвестиційними бізнес-проектами розвитку наукоємної аграрної сфери.

Обґрунтовано формування паркової трансферно-технологічна мережі у складі наступних елементів:

Бізнес-інкубатор – забезпечує підготовку комерційних пропозицій, розробку стартапів наукоємного бізнесу та передачу їх провайдером проектів (на базі Інституту інноваційного провайдингу);

Інноваційні трансферні центри – забезпечують комплекс інформаційних та проектних консалтингових послуг щодо супроводу трансферу технологій, наукоємної та товарної продукції, матеріально-технічних ресурсів (на базі установ НААН).

Виробничо-технологічні бізнес-кластери – забезпечують спільну діяльність з освоєння інноваційних технологій, виробництва та реалізації наукоємної продукції за бізнес-проектами із залученням інвестицій в інтегровані промислові кластерні об'єкти (у формі індустріальних парків).

Трансферно-технологічна мережа Наукового парку забезпечує розробку та запровадження інноваційно-інвестиційних бізнес-проектів, які реалізують акредитовані парком провайдери проектів.

Система управління Наукового парку забезпечує виконання двох основних функцій:

розробку і запровадження спільних інноваційно-інвестиційно-інтеграційних бізнес-проектів у наукоємній аграрній сфері;

визначення на конкурсних засадах провайдерів проектів, моніторинг їхньої проектної діяльності, надання відповідних послуг.

Реалізація проектів Наукового парку здійснюється за умов комерційної концесії комплексу прав учасників, захищених торговою маркою «Агротехнополіс».

Обґрунтовано науково-організаційний механізм реалізації проектів Наукового парку, що передбачає шість основних етапів (рис. 3):

1. Дослідження інноваційного потенціалу науково-технічних розробок та бізнес-можливостей науково-виробничої бази установ і підприємств НААН, їхніх ліцензійних партнерів. Здійснюється Інститутом інноваційного провайдингу разом із науковими установами НААН.

2. Відбір інноваційних розробок, які мають комерційну цінність, формування пакета пропозицій для бізнесу, оформлення

франшизи комерційної концесії об'єктів прав, оцінка й ведення депозитарного обліку комерційних пропозицій. Проводиться Інститутом інноваційного провайдингу за підтримкою наукових установ на замовлення Наукового парку.

3. Розробка та супровід стартапів наукоємного бізнесу на основі інноваційних розробок установ НААН із залученням інвестицій. Проводиться конкурс, акредитація в Науковому парку й оформлення на договірних умовах провайдерів проектів. Здійснюється учасниками бізнес-інкубатора. Передбачає застосування програмно-аналітичної бази сучасного бізнес-планування і пілотування за міжнародними стандартами, а також інструментарію фандрайзингу щодо залучення інвестицій в інноваційні проекти.

4. Консалтинговий супровід трансферу проекту на галузевому й регіональному рівнях із прив'язкою до науково-виробничої бази установи-ініціатора та партнерської мережі з наданням інформаційно-маркетингових і проектно-конструкторських послуг учасникам трансферних транзакцій. Здійснюється інноваційно-трансферними центрами Наукового парку та їхніми представництвами. Передбачає постановку єдиної інформаційної системи моніторингу наукоємного аграрного ринку, дорадництва з питань створення й трансферу технологій, провайдингу бізнес-проектів.

5. Освоєння, виробництво і реалізація наукоємної та суміжної товарної продукції у формі договірних об'єднань науково-виробничих кластерів за участю наукових установ, їх експериментальної і виробничої бази, партнерів із товарного виробництва, переробки продукції, її комерційного просування до споживачів. Здійснюється провайдером проекту на договірних умовах державно-приватного партнерства в формі спільної діяльності. Передбачає ліцензійні угоди з оригінаторами розробок із сплатою роялті й винагороди за науково-технологічні послуги та ресурси.

6. Виробництво високотехнологічної продукції на базі інтегрованих промислових комплексів, створених за рахунок інвестицій в об'єкти спільного використання господарських приміщень, обладнання, техніки, або орендні об'єкти, в тому числі на основі спе-

ціального режиму захисту інвестицій, передбачених Законом України «Про індустріальні парки». Здійснюється провайдерами проектів, які виконують функцію керуючої компанії інтегрованого промислового комп-

лексу, що забезпечує нарощування виробничих потужностей науково-виробничих кластерів і одержання додаткової вартості від реалізації кластерної продукції

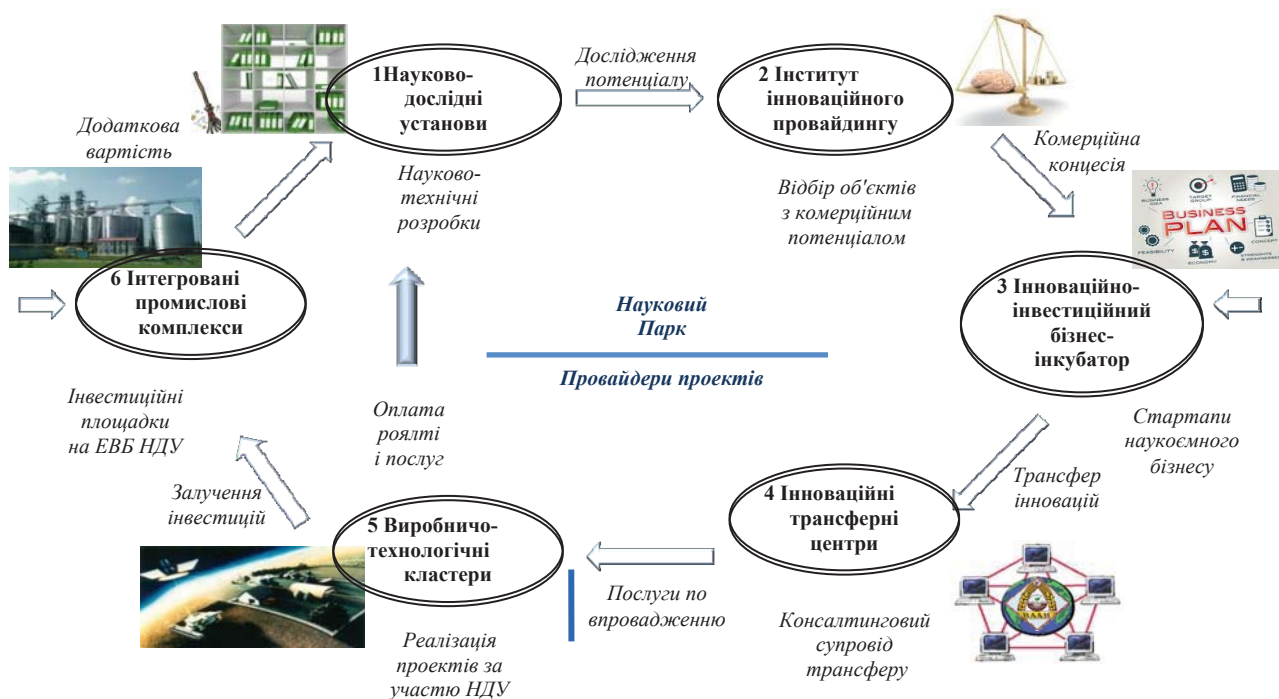


Рис. 3 Алгоритм реалізації проектів

Висновки. Створення Агротехнополісу сприятиме підвищенню ефективності установ та підприємств НААН, їхніх партнерів, зокрема, забезпечить:

мобілізацію інноваційного потенціалу наукових установ на проривних напрямках розвитку агропромислового комплексу;

створення конкурентоспроможної інтегрованої підприємницької інфраструктури трансферу інновацій з інвестиційним забезпеченням, яка сприяє запровадженню науково-технічних розробок на ринкових засадах;

розвиток взаємовигідного державно-приватного партнерства в наукоємній аграрній сфері реалізацією спільних самоокупних інноваційно-інвестиційних бізнес-проектів із пайовою участю державного й приватного

капіталу та об'єктів інтелектуальної власності наукових установ;

залучення сучасних технологій і бізнес-ресурсів до участі в інноваційно-інвестиційному розвитку, що підвищує конкурентоспроможність продукції наукових установ на наукоємному аграрному ринку та збільшує надходження від її реалізації.

Індикатором росту мають стати: суттєве збільшення (в 2,5-3 рази) обсягів фінансування аграрної науки за рахунок нарощування позабюджетних фондів, зосередження інноваційного потенціалу науки на забезпеченні конкурентоспроможності АПК, розвитку галузей і регіонів аграрного виробництва на інноваційній основі, збільшення частки високотехнологічних агропідприємств до 25%, які співпрацюють з аграрною наукою.

Список використаних джерел

1. Гець В.М. Інноваційні перспективи України / В.М. Гець, В. П. Семиноженко. – К: Знання України, 2006. – 336 с.
2. Горизонт 2020: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fp7-nsp.kiev.ua/assets/Horizont_2020/HORIZON-20201.pdf.
3. Европейские технологические платформы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.kt.kharkov.ua/_upload/file/-/etps.pdf.

4. *Зубець М.В.* Кластерний підхід інтеграції та інноваційно-інвестиційного розвитку АПК / М. В. Зубець, С. А. Володін // Вісн. аграр. науки. – 2009. – № 11. – С. 5-8.
5. Концептуальні засади створення Агротехнополісу високотехнологічного забезпечення інноваційного розвитку АПК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.naas.gov.ua/3>.
6. *Маркіна І.А.* Конкурентоспроможність підприємств в умовах ринкової економіки // Регіональні аспекти та напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах інноваційного розвитку: [моногр.] / [Андрєєва Н.М., Головченко О.М., Маркіна І.А. та ін.]; за заг. ред. М.А. Зайця, О.В. Захарченка, О.М. Коваленка. – Одеса: ВМВ, 2014. – 292 с.
7. *Миколенко Н.Г.* Інноваційно-інвестиційний розвиток як основа нормалізації відтворення у сільськогосподарському виробництві / Н.Г. Миколенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_104/33.pdf.
8. *Соловійов В. П.* Передумови та реалії створення інноваційної інфраструктури в Україні / В. П. Соловійов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/18089/1/52-Solovyov-89-90.pdf>.
9. *Федулова Л.І.* Інноваційна економіка: підруч. / Л.І. Федулова. – К.: Либідь, 2006. – 236 с.
10. *Харічков С. К.* Формування раціональної функціонально-організаційної структури та механізму координації учасників технопарку / С. К. Харічков, І. О. Уханова // Економіка: реалії часу. – Одеса, ОНПУ. – 2013. – №3 (8). – С. 180-186.
11. *Athreya, Suma S.* «Technology Policy and Innovation: The Role of Competition Between Firms.» In Pedro Conceicao et al., eds. Science, Technology, and Innovation Policy: Opportunities and Challenges for the Knowledge Economy. Westport, CT: Quorum Books, 2008.
12. *Castells, M., and P. Hall.* Technopoles of the World. London, UK: Oxford University Press, 1994.
13. *Smilor R.* Commercializing technology through new business incubators / R. Smilor // Research management. N. Y., 2002. – Vol. 10, Sept.-Oct. – 36-40 p.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2016 р.

*

УДК 338.432.009.12(477)



*Ю.Є. КИРИЛОВ, доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри
Херсонський державний аграрний університет*

Розвиток аграрного сектору економіки в умовах глобалізації

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку аграрного сектору економіки України характеризується переходом до якісно нової його стадії, що зумовлюється процесами глобалізації та євроінтеграції. Перед нашою державою й вітчизняним агробізнесом постало завдання розв'язання надзвичайно важливої проблеми, пов'язаної з вибором та реалізацією ефективних шляхів розвитку в нових геополітичних умовах, ко-

ли дедалі відчутнішими стають наслідки впливу глобалізації.

Функціонування аграрного сектору національної економіки останніми десятиріччями характеризується суттєвими системними особливостями і структурними зрушеннями. Йдеться, насамперед, про значну капіталізацію та концентрацію аграрного виробництва в стислі терміни, стрімкий вихід нашої країни на світовий продовольчий ринок й об'єктивне позиціонування України як одного з найбільших виробників продовольства в Європі та світі, модернізацію основних засо-

© Ю.Є. Кирилов, 2016